

การวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ส่วนประกอบमुखสำคัญในการศึกษาความคิดเห็นของ
ประชาชนเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา

นางสาว ณัชกานต์ บุญเกิด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-332-243-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A CONTENT ANALYSIS AND PRINCIPAL COMPONENT ANALYSIS TO STUDY
THE PEOPLE' S OPINION CONCERNING EDUCATIONAL REFORM**

Miss Nitchakan Boonkerd

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Research**

Department of Educational Research

Graduate School

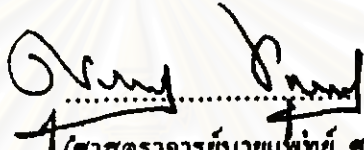
Chulalongkorn University

Academic Year 1998

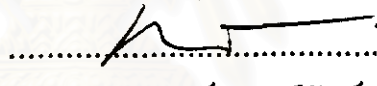
ISBN 974-332-243-4

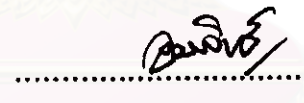
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ส่วนประกอบमुखสำคัญในการศึกษา
ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา
โดย นางสาวณิชา กานต์ บุญเกิด
ภาควิชา วิทยาลัยการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. อมรวิรัช นาคทรพรพ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร. นงลักษณ์ วิรัชชัย

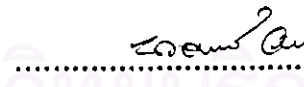
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิตวิทยาลัย

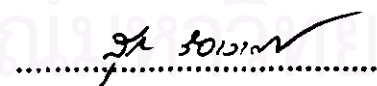

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

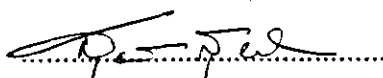
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิทยานนท์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. อมรวิรัช นาคทรพรพ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. นงลักษณ์ วิรัชชัย)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล วงษ์วานิช)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม)

นิชกานต์ บุญเกิด : การวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ส่วนประกอบमुखสำคัญในการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา (A CONTENT ANALYSIS AND COMPONENT ANALYSIS TO STUDY THE PEOPLE'S OPINION CONCERNING EDUCATIONAL REFORM) อ.ที่ปรึกษา : อ.ดร.อมรวิทย์ นาคทรพรพ, อ.ที่ปรึกษาร่วม : รศ.ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย, 224 หน้า. ISBN 974-332-243-4.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ สํารวจและสังเคราะห์ประเด็นความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาที่มีการรวบรวมประเด็นด้วยวิธีการวิเคราะห์ส่วนประกอบमुखสำคัญในชั้นแรก ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างกรอบความคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาและจัดทำคู่มือการลงรหัส ขั้นตอนที่สอง เป็นการทดลองใช้และปรับปรุงคู่มือการลงรหัสกับจดหมายจำนวน 300 ฉบับ ขั้นตอนที่สาม เป็นการอ่านวิเคราะห์และให้รหัสเนื้อหาในจดหมายจากประชาชน 2,000 ฉบับ ที่เขียนมาร่วมในโครงการการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ ขั้นตอนสุดท้าย เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยสถิติบรรยาย และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจด้วยวิธีการวิเคราะห์ส่วนประกอบमुखสำคัญ

ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้คือ ในจำนวนประเด็นการปฏิรูปการศึกษา 5 ประเด็น ประชาชนส่วนใหญ่เสนอความคิดเห็นเพียง 2 ประเด็น คือ ด้านการจัดการศึกษา (C) และด้านการบริหารการศึกษา (E) ส่วนอีก 3 ประเด็นคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กและเยาวชน (B) ด้านการเสริมสร้างความสามารถแข่งขันของประเทศ (D) และด้านกลไกการกระจายโอกาสรูปแบบต่าง ๆ (F) มีประชาชนจำนวนน้อยเสนอความคิดเห็น ผลจากการวิเคราะห์สถิติบรรยายและการวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า มีองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในด้านการจัดการศึกษา การบริหารการศึกษา และกลไกการกระจายโอกาสรูปแบบต่างๆ 10 องค์ประกอบดังนี้ 1). การศึกษาขั้นพื้นฐานฟรี 12 ปีที่มีการขยายสู่ชนบท และปรับให้ตรงกับความต้องการของประชาชนในชนบท 2). การสอบคัดเลือกที่ยกเลิกใช้ระบบโควต้า และใช้การคิดคะแนนเฉลี่ยสะสมประกอบมาตรฐานอื่น ๆ แทน 3). การศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์ มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ และสามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ 4). การให้โอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกันแก่ประชาชน 5). การพัฒนาวัสดุอุปกรณ์การสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ โดยเฉพาะในวิชาภาษาอังกฤษ 6). การฝึกหัดครูที่ตรงกับความต้องการของสังคม 7). การประกันคุณภาพด้านนักศึกษาและบัณฑิต 8). การพัฒนาและฝึกอบรมผู้บริหารในด้านความเป็นประชาธิปไตย การวางแผนและการจัดการอย่างมีระบบ 9). การพัฒนาบุคลากรในด้านวิชาการและคุณภาพชีวิตส่วนบุคคล และ 10). การขยายการศึกษาออกจากระบบโรงเรียน

ภาควิชา.....วิจัยการศึกษา.....
สาขาวิชา.....วิจัยการศึกษา.....
ปีการศึกษา.....2541.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

#3971084027 : MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEY WORD: CONTENT ANALYSIS / EDUCATIONAL REFORM / PRINCIPAL COMPONENT ANALYSIS

NITCHAKAN BOONKERD : A CONTENT ANALYSIS AND PRINCIPAL COMPONENT ANALYSIS TO STUDY THE PEOPLE'S OPINION CONCERNING EDUCATIONAL REFORM. THESIS ADVISOR : AMORNWICH NAKORNTHAP, Ph.D. THESIS COADVISOR : ASSOC. PROF. NONGLAK WIRATCHAI, Ph.D. 224 pp. ISBN 974-332-243-4.

The purposes of this research were to survey and synthesize the people's opinion concerning educational reform using content analysis which integrated the opinion by means of principal component analysis. Firstly, the researcher employed qualitative technique in reviewing the related literature and research report to develop the conceptual framework concerning educational reform and to prepare the coding manual. Secondly, the manual was tried out with 300 letters and revised. Thirdly, the content of 2,000 letters from the people, participating in the Project "Thai Education in the Era of Globalization", was read, analyzed and quantified. Lastly, the data were analyzed using descriptive statistics and factor analysis by means of principal component analysis.

The research results were as followed : Of the 5 themes concerning education reform, people's opinions are related to 2 main themes namely : Educational provision (C) and Educational administration (E), while much smaller number people expressed opinions concerning the other 3 themes namely Promotion of children and youth development (B), Building national competitiveness (D) and Mechanism for opportunity distribution (F). The results from descriptive statistics and factor analysis indicated that the 10 most important factors related to educational provision and educational administration were : 1). Basic education being free for 12 years, expanded to and relevant to rural people 2). the entrance examination being replaced by an alternative system based on GPA and other measures 3). education being aimed for human relationship, discipline, ethics, honesty, and being well equipped in modern technology 4). people having equal educational opportunity 5). development of teaching aid to promote learning especially in English 6). teacher training being responsive to the needs of the society 7). quality assurance on students and graduates 8). development and training of educational administrators in the aspects of democratic mind, systematic management and planning 9). staff development in both academic aspects and personal aspects and 10). expansion of non-formal education.

ภาควิชา วิทยาลัยการศึกษา

สาขาวิชา วิทยาลัยการศึกษา

ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิติกร

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.อมรวิรัช นาคทรพร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. นงลักษณ์ วิรัชชัย อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาดูแลเอาใจใส่ ให้คำแนะนำปรึกษา และข้อคิดเห็น ที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนกำลังใจในการที่จะต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ ด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ฝ่ายเลขานุการคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ของ บจม. ธนาคารกสิกรไทย ที่ได้บริการข้อมูลจดหมายสำหรับการวิเคราะห์เนื้อหา คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ ในการให้ความรู้วิธีการใช้คอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกทุกอย่าง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ นางสาวปาเห็ญ ปัดชิด นางสาวสุมาลี ขุนจันดี และรุ่นน้องปีการศึกษา 2540 ที่สนับสนุนด้านเอกสาร ช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล และเป็นกำลังใจที่ดีตลอดมา และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ตลอดจนญาติพี่น้องทุกคนที่สนับสนุนด้านการเงิน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

ณิชากรณต์ บุญเกิด

สถาบันวิทย์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ของการวิจัย.....	6
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	7
ตอนที่ 1 ความเป็นมา ความหมาย เป้าหมาย และแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษา.....	7
ตอนที่ 2 ความหมาย จุดมุ่งหมาย ขั้นตอนการวิเคราะห์เนื้อหา หน่วยในการวัด ความเชื่อถือได้ของผลการวิเคราะห์ และประโยชน์ของการวิเคราะห์เนื้อหา	32
ตอนที่ 3 ความเป็นมา แนวคิดพื้นฐานของการวิเคราะห์องค์ประกอบ ข้อตกลงเบื้องต้น จุดมุ่งหมาย การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์ส่วนประกอบमुखสำคัญ.....	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา.....	55
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	65
การสร้างเครื่องมือ.....	66
การทดสอบเครื่องมือ.....	68

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
ตอนที่ 1 ผลการจัดหมวดหมู่และลงรหัสข้อมูลจดหมายจำนวน 2,000 ฉบับ ตามคู่มือการลงรหัสเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา.....	76
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติพื้นฐาน.....	79
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจโดยใช้การวิเคราะห์ส่วนประกอบ मुखสำคัญ และหมุนแกนแบบอโรคอนอลด้วยวิธีแวกซ์.....	126
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	142
สรุปผลการวิจัย.....	142
อภิปรายผลการวิจัย.....	157
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	187
ข้อเสนอแนะเชิงเทคนิค.....	187
ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย.....	187
รายการอ้างอิง.....	188
ภาคผนวก.....	194
ภาคผนวก ก.....	194
ภาคผนวก ข.....	195
ภาคผนวก ค.....	196
ภาคผนวก ง.....	214
ประวัติผู้วิจัย.....	224

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 สรุปประเด็นการปฏิรูปการศึกษา.....	27
2 สรุปแนวทางการปฏิรูปการศึกษา.....	28
3 สรุปจุดมุ่งหมาย ขั้นตอน หน่วยการวัด ความเชื่อถือได้ของผลการวิเคราะห์ และประโยชน์ของการวิเคราะห์เนื้อหา.....	42
4 สรุปเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ.....	53
5 สรุปผลการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา.....	59
6 การรวมประเด็นการปฏิรูปการศึกษา.....	67
7 แสดงค่าความเที่ยงของการลงรหัสระหว่างผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 ท่าน.....	69
8 แสดงค่าความเที่ยงของการลงรหัสระหว่างผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน.....	70
9 กำหนดน้ำหนักเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 และท่านที่ 2.....	71
10 เนื้อหา จำนวนประเด็นหลัก และจำนวนประเด็นย่อยของกลุ่มการลงรหัส.....	72
11 แนวคิดในประเด็นย่อยเพิ่มเติมหลังจากการวิเคราะห์จัดหมายจำนวน 2,000 ฉบับ.....	77
12 ค่าจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลทั่วไป (A).....	80
13 ค่าจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเด็นการปฏิรูป การศึกษาด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กและเยาวชน (B).....	84
14 ค่าจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเด็นการปฏิรูป การศึกษาด้านการจัดการศึกษา (C).....	89
15 ค่าจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเด็นการปฏิรูป การศึกษาด้านการเสริมสร้างความสามารถแข่งขันของประเทศ (D).....	99
16 ค่าจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเด็นการปฏิรูป การศึกษาด้านการบริหารการศึกษา (E).....	101
17 ค่าจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเด็นการปฏิรูป การศึกษาด้านกลไกการกระจายโอกาสรูปแบบต่างๆ (F).....	111
18 ประเด็นที่ผู้ตอบมีความเห็นร่วมกัน.....	113
19 ตัวแปร/ประเด็นที่ถูกตัดออกก่อนการวิเคราะห์องค์ประกอบ.....	125
20 เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของความคิดเห็นด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กและเยาวชน (B)...	127

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
21 แสดง 6 องค์ประกอบหลักของประเด็นการปฏิรูปการศึกษาด้านการส่งเสริมพัฒนาการ เด็กและเยาวชน (B).....	128
22 เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของความคิดเห็นด้านการจัดการศึกษา (C).....	130
23 แสดง 6 องค์ประกอบหลักของประเด็นการปฏิรูปการศึกษาด้านการจัดการศึกษา (C)...	131
24 เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของความคิดเห็นด้านการเสริมสร้างความสามารถแข่งขัน ของประเทศ (D).....	133
25 แสดง 2 องค์ประกอบหลักของประเด็นการปฏิรูปการศึกษาด้าน การเสริมสร้างความสามารถแข่งขันของประเทศ (D).....	134
26 เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของความคิดเห็นด้านการบริหารการศึกษา (E).....	136
27 แสดง 7 องค์ประกอบหลักของประเด็นการปฏิรูปการศึกษาด้านการบริหาร การศึกษา (E).....	137
28 เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของความคิดเห็นด้านกลไกการกระจายโอกาสรูปแบบต่างๆ (F)....	140
29 แสดงองค์ประกอบที่ได้จากประเด็นการปฏิรูปการศึกษาด้านกลไกการกระจายโอกาส แบบต่างๆ (F).....	140

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 การสื่อสารโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเครื่องมือ.....	35
2 สรุปขั้นตอนการวิเคราะห์เนื้อหา.....	38

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย